

Warszawa, 2 września 2022

Szanowny Pan Ireneusz Zyska
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Klimatu i Środowiska

Szanowny Panie Ministrze,

Zwracam się w imieniu Unii Producentów i Pracodawców Przemysłu Biogazowego w ramach konsultacji publicznych projektu rozporządzenia Ministra Klimatu i Środowiska w sprawie ceny referencyjnej energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii oraz okresów obowiązujących wytwórców, którzy w danym roku wygrali aukcje (nr 912 w Wykazie prac legislacyjnych Ministra Klimatu i Środowiska). Nie czynię tego na formularzu uwag, gdyż idzie nie o detaliczne uwagi, ale o spojrzenie na całokształt zagadnienia systemów wsparcia.

Tym bardziej to czynię, że wedle danych Urzędu Regulacji Energetyki oraz Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa z 328 biogazowni istniejących w Polsce niespełna trzysta powstało do roku 2015, a przez ostatnie siedem lat nastąpił wzrost od niespełna trzystu do nieco ponad trzystu, czyli ca 90% polskich biogazowni powstało do roku 2015, a jedynie ca 10% po roku 2015.

Niedorozwój polskiego biogazownictwa wynika w znacznej mierze z nieadekwatności (i niestabilności) systemów wsparcia. Niedorozwój polskiego biogazownictwa wynika w znacznej mierze z nieadekwatności (i niestabilności) systemów wsparcia. Niedorozwój polskiego biogazownictwa wynika w znacznej mierze z nieadekwatności (i niestabilności) systemów wsparcia.

1) Proponowana cena referencyjna.

Proponowane w projekcie rozporządzenia ceny referencyjne w jakiejś mierze korespondują ze stanowiskiem Polskiej Izby Gospodarczej Energetyki Odnawialnej i Rozporoszonej z 8 lutego br. (wspartym następnie przez Unię Producentów i Pracodawców Przemysłu Biogazowego oraz Polskie Stowarzyszenie Producentów Biogazu Rolniczego) postulującym wzrost ceny referencyjnej dla biogazu rolniczego o 20%, a także ze stanowiskiem Inicjatywy dla Środowiska Energii i Ekomobilności z 14 kwietnia br. postulującym następujące ceny referencyjne: 896 i 829 złotych dla biogazu rolniczego oraz 741, 791, 760 i 775 złotych dla biogazu składowiskowego. To stanowisko było przywoływane przeze mnie podczas senackiego posiedzenia połączonych Komisji Środowiska oraz Rolnictwa i Rozwoju Wsi w dniu 7 czerwca br., gdy referując je, wspominałem o cenach referencyjnych między siedemset a osiemset

złoty dla biogazu składowiskowego oraz między osiemset a dziewięćset złotych dla biogazu rolniczego. Jednocześnie w debacie branżowej docierającej do Ministerstwa Klimatu i Środowiska pojawiały się także wyliczenia np. autorstwa pana Henryka Ignaciuka wskazujące na urealniony koszt wytworzenia energii elektrycznej z biogazu rolniczego między 1100 zł a 1260 zł. Natomiast z całą pewnością można stwierdzić, iż inflacja z lutego br. była znacząco niższa niż wojenna inflacja we wrześniu br.

Minister Klimatu i Środowiska proponuje najbardziej charakterystyczne ceny referencyjne na poziomach (w odniesieniu do biogazowni do 500 kW i do 1 MW, w obu przypadkach z wysokosprawną kogeneracją): 885 i 815 złotych dla biogazu rolniczego oraz 780 i 770 złotych. Zwraca uwagę, iż kwoty te różnią in minus od postulowanych we wspomnianym stanowisku z 14 kwietnia br. o 11 zł, 14 zł, 11 zł i 5 zł. Zastanawia, że kwoty proponowane przez Ministra Klimatu i Środowiska są nieznacznie, ale zawsze niższe niż wyliczone przez ekspertów branżowych. Natomiast jeszcze większe zastanowienie wzbudza drobiazgowy charakter tych różnic. Dlatego wnoszę do Ministra Klimatu i Środowiska o wskazanie dokładnych i datowanych wyliczeń uśrednionego kosztu wytwarzania energii elektrycznej np. z biogazu rolniczego i składowiskowego, na podstawie których zaproponowano takie właśnie ceny referencyjne.

2) Wątpliwe uzasadnienie.

W uzasadnieniu do projektu rozporządzenia znajdujemy m.in. następujące fragmenty: „zdecydowano o skierowaniu do rynku silnego bodźca inwestycyjnego w postaci zwiększonej ceny referencyjnej, głównie dla wytwórców biogazu oraz innych źródeł opartych na biomasie, która w ocenie projektodawcy zdynamizuje rozwój tego segmentu rynku oze i wpłynie na większe zainteresowanie potencjalnych wytwórców finalizacją projektowanych instalacji. Jest to szczególnie istotne dla potrzeb budowanego w Polsce rynku biometanu, którego rozwój jest kluczowym elementem uniezależniania się od zewnętrznych dostaw gazu (...) Nie bez znaczenia dla zwiększenia cen referencyjnych dla biogazu są wnioski Komisji Europejskiej zmierzające do niemal natychmiastowego zwiększenia produkcji biometanu w celu osiągnięcia poziomu 35 mld m³ do roku 2030. W tym kontekście rynek biogazu, z którego powstaje biometan, potrzebuje pilnego i silnego impulsu do rozwoju” (podkreślenia moje).

Ten istotny fragment uzasadnienia budzi wątpliwość, czy właściwie przekazuje intencje Ministra Klimatu i Środowiska, gdyż przy wszystkich zbieżnościach produkcji energii elektrycznej z biogazu oraz produkcji biometanu, należy traktować te rynki: biogazowy i biometanowy - jako różne i odrębne. Biometan nie jest odnawialnym źródłem energii (tylko gazem lub paliwem), a instalacje biometanowe nie są przyłączane do sieci elektroenergetycznej (i wcale nie muszą być przyłączane nawet do sieci gazowej), zaś oczyszczanie biogazu do biometanu i skraplanie tegoż niekoniecznie potrzebują systemów wsparcia, które z kolei są

niezbędne dla wytwarzania energii elektrycznej z biogazu. Rozwój rynku biometanu jest palącą potrzebną gospodarki narodowej i wielką szansą polskiego gazownictwa, jednak nie tego zagadnienia dotyczy projektowane rozporządzenie, zaskakują więc wskazane fragmenty uzasadnienia.

3) Nieadekwatność systemu aukcyjnego do biogazu.

Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Biogazowego już 16 stycznia 2020 roku pisała w piśmie do ministrów Michała Kurtyki i Ireneusza Zyski w punkcie zatytułowanym "Modyfikacja systemu wsparcia w kontekście aukcji oraz FIT i FIP":

„Jednocześnie zwracamy się z apelem, aby nadchodząca nowelizacja zmierzyła się z kwestią adekwatnego systemu wsparcia dla energii wytwarzanej z biogazu rolniczego w aspekcie dotychczasowych aukcji oraz systemów FIT i FIP. Powtarzający się brak powodzenia aukcji dla tego koszyka technologicznego (łącznie z mniej niż umiarkowanym tegorocznym zainteresowaniem) spowodowany jest nieadekwatnością formuły aukcyjnej dla branży biogazowej. Przede wszystkim z powodu największej wrażliwości tego odnawialnego źródła energii na zakłócenia w produkcji biogazu, prądu i ciepła spowodowane czynnikami innymi niż siły wyższe. Dzieje się tak dlatego, iż z jednej strony biogaz jest najbardziej stabilnym odnawialnym źródłem energii, ale z drugiej strony nawet drobne zakłócenie o charakterze technologicznym czy substratowym natychmiast powoduje obniżenie produkcji mogące w ramach formuły aukcyjnej skutkować finansowo w nieobliczalny sposób. Jednocześnie nikłe zainteresowanie aukcjami utrwalane jest widocznym niedoszacowaniem cen referencyjnych dla biogazu (szczególnie w wariantcie kogeneracyjnym), które odbiegają od obliczenia nakładów inwestycyjnych oraz operacyjnych wyliczonych transparentnie i rzetelnie przez ekspertów i praktyków branży”.

Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Biogazowego powtarzała w piśmie do wiceministra Ireneusza Zyski z dnia 8 kwietnia 2020 r.: „podnosiliśmy i podnosimy, iż powtarzający się brak powodzenia aukcji dla biogazowych koszyków technologicznych spowodowany jest nieadekwatnością formuły aukcyjnej dla branży biogazowej. Jednocześnie nikłe zainteresowanie aukcjami utrwalane jest widocznym niedoszacowaniem cen referencyjnych dla biogazu (szczególnie w wariantcie kogeneracyjnym), które odbiegają od obliczenia nakładów inwestycyjnych oraz operacyjnych wyliczonych transparentnie i rzetelnie przez ekspertów i praktyków branży. W konsekwencji, po urealnieniu cen referencyjnych, w dalszej perspektywie aukcje winny ustępować miejsca systemom Taryf FIP i FIT”.

Przywołać należy to stanowisko w kontekście projektu Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie maksymalnych ilości i wartości energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, które mogą zostać sprzedane w drodze aukcji w poszczególnych następujących po sobie latach kalendarzowych 2022–2027 - RD-569. Jak trafnie zauważa w komentarzu do tego projektu Rada OZE Konfederacji Lewiatan w piśmie z 4 sierpnia br.: „z dużym zadowoleniem przyjęliśmy uznanie przez Ministerstwo argumentów branży biogazu rolniczego o nieadekwatności Systemu Aukcyjnego do udzielania wsparcia operacyjnego dla biogazowni rolniczych o mocy do 1MW i w konsekwencji zaproponowanie w projektowanym Rozporządzeniu RM zerowych wolumenów dla tej grupy instalacji (par. 3 pkt. 3 i odpowiednio dla kolejnych lat)”.

Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Biogazowego przez ostatnie kilka lat wielokrotnie apelowała, jeśli nie o ustawowe zniesienie systemu aukcyjnego, to o praktyczne jego wygaszenie poprzez właściwe rozporządzenia. Dodać można, iż szczególnie dramatyczna sytuacja występuje dzisiaj, gdy uczestnicy systemu aukcyjnego stali się jego niewolnikami znajdującymi się kleszczach wysokich cen energii elektrycznej, z których jako producenci energii nie mogą jednak skorzystać, oraz wysokiej inflacji, która niszczy dochodowość ich instalacji poprzez drastyczny wzrost kosztów produkcji. Dzisiaj więc nasz wielokrotny apel powtarzamy, wyrażając satysfakcję, iż Minister Klimatu i Środowiska jest na dobrej ku właściwemu rozwiązaniu drodze, z której nie wolno zawrócić.

4) 100% ceny referencyjnej w FIT i FIP.

Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Biogazowego podczas prac legislacyjnych w lipcu 2019 roku po raz pierwszy formułowała poprawkę do ustawy o odnawialnych źródłach energii odchodzącą od krzywdzącego i dyskryminującego 90-procentowego mnożnika ceny referencyjnej otrzymywanej przez instalacje w systemach FIT i FIP, informując wówczas o tym zamyśle m. in. pisał na Sejm RP Ireneusz Zyskę.

W uzasadnieniu do projektu poprawki Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Biogazowego pisała: „liczba biogazowni rolniczych w kraju nie wzrasta wedle dynamiki pozwalającej zrealizować założenia *Polityki Energetycznej Polski do 2040 roku* ani *Krajowego Planu Działania w zakresie energii ze źródeł odnawialnych*.

PEP stanowi co do „energii z biomasy i biogazu – ich potencjał zostanie wykorzystany przede wszystkim w ciepłownictwie, ale część zasobów zostanie skierowana również do wytwarzania energii elektrycznej, zwłaszcza w kogeneracji. Atutem biogazu jest możliwość jego wykorzystania w celach regulacyjnych, co jest szczególnie istotne dla elastyczności pracy

krajowego systemu elektroenergetycznego”. Natomiast Krajowy Plan Działania zakładał, że w roku 2019 potencjał energetyczny biogazu będzie wynosił 730 MW (megawatów), zaś produkcja roczna 2 993 GWh (gigawatogodziny).

W rzeczywistości potencjał biogazu w Polsce to około 240 MW, z czego szczególnie pożądanym biogazowni rolniczych jedynie tuż powyżej 100 MW.

Rządowy projekt nowelizacji ustawy słusznie zakłada, iż w ramach taryf gwarantowanych powinien nastąpić wzrost współczynnika otrzymywanej ceny referencyjnej z 90% do 95%, lecz jedynie dla biogazowni poniżej 500 kW. Ten słuszny kierunek rozwiązań trzeba jednak rozszerzyć na dominujące w krajobrazie biogazowym średnie biogazownie, tj. powyżej 500 kW do ustalonej ustawą mocy, jednocześnie zachowując różnicę pomiędzy mniejszymi a średnimi biogazowniami.

Dlatego też zasadna i niezbędna jest poprawka, wedle której biogazownie będące mikroinstalacjami lub małymi instalacjami korzystające z taryf lub dopłat (FIT/FIP) będą mogły otrzymywać w ramach zapłaty za wyprodukowaną energię elektryczną 97% ceny referencyjnej. Natomiast biogazownie średnich mocy korzystające z systemu dopłat do ceny rynkowej (FIP) będą mogły otrzymywać w ramach zapłaty za wyprodukowaną energię elektryczną 95% ceny referencyjnej.

Dyskutując tę kwestię, trzeba mieć na względzie, iż:

- energia elektryczna jest tylko jedną z wielu korzyści, jakie może dać biogazownia (produkcja lokalnego zielonego ciepła, utylizacja odpadów, redukcja metanu, produkcja doskonałego nawozu); podjęcie decyzji o realizacji projektu jest w dużej ilości przypadków uzasadniania chęcią utylizowania odpadów, z którymi jest problem (korzyści ekonomiczne są na drugim miejscu);
- biogazownie jako instalacje stabilne i tak charakteryzują się relatywnie niskimi kosztami energii elektrycznej (w rachunku całkowitym), gdyż nie potrzebują utrzymywania rezerw (tzw. „wirującej” i „zimnej”), które są bardzo często drogie w utrzymaniu i często nieekologicznie.

Doświadczenia pokazują, iż żadna biogazownia o mocy poniżej 500 kW nie wygra aukcji, gdyż będzie stanowiła 20% wolumenu ofert, które z mocy ustawy zostaną wycięte. Znaczy to, iż cena referencyjna odzwierciedlająca ich koszty i pozwalająca na normalną eksploatację na przestrzeni 15 lat jest po prostu nieosiągalna, bo tego typu instalacje będą musiały być realizowane przez system FIT/FIP nawiązujący do ceny referencyjnej, która zgodnie z decyzją

notyfikacyjną powinna odzwierciedlać uśrednione koszty zoptymalizowanej biogazowni wynikającej z LCOE (kosztu wytworzenia energii w danym źródle).

Dla tych wszystkich względów należy maksymalnie zbliżyć warunki FIT/FIP do pełnej ceny referencyjnej, jednocześnie utrzymując różnicę pomiędzy biogazowniami różnych mocy”.

W toku dalszych konsultacji w następnych latach Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Biogazowego doszła do wniosku, iż nawet mnożnik 97-procentowy jest nadal krzywdzący i dyskryminujący stąd w piśmie do wiceministra Ireneusza Zyski z 25 marca br. zawierającym uwagi do aktualnej nowelizacji ustawy o odnawialnych źródłach energii (UC99) sformułowane zostało następujące stanowisko: „jednocześnie wśród proponowanych uzupełnień UPEBI pomieszcza wielokrotnie zgłaszaną i diskutowaną w ministerstwach właściwych do spraw energii oraz właściwych do spraw rolnictwa koncepcję antydyskryminacyjną wobec biogazowni działających w ramach systemów taryfy gwarantowanej i dopłaty do ceny stałej. W obu tych przypadkach (FIT i FIP) punktem odniesienia winna być pełna 100-procentowa cena referencyjna energii elektrycznej z odnawialnego źródła energii bez pomniejszania jej o 5 lub 10%. UPEBI wspólnie z partnerami z Rady Branżowej Biogazu i Biometanu składa stosowną poprawkę, licząc na przełamanie dotychczasowego muru niezrozumienia, a więc na akceptację jej zamysłu i brzmienia przez stronę rządową”.

Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Biogazowego z satysfakcją zauważa całkowicie zbieżne w tej kwestii stanowisko Rady Konsultacyjnej OZE Konfederacji Lewiatan pomieszczonej w już cytowanym piśmie następującą uwagę: „w związku z projektem Rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie maksymalnych ilości i wartości energii elektrycznej z odnawialnych źródeł energii, które mogą zostać sprzedane w drodze aukcji w poszczególnych następujących po sobie latach kalendarzowych 2022–2027 nie ma już żadnego prawnego i ekonomicznego uzasadnienia dla utrzymywania dla biogazowni rolniczych „stałych cen” kalkulowanych jako iloczyn ceny referencyjnej i mnożnika korekcyjnego odpowiednio 0,9 lub 0,95. Tym samym „stała cena” powinna wreszcie odzwierciedlać LCOE (bez żadnych korekt)”.

Unia Producentów i Pracodawców Przemysłu Biogazowego tego właśnie rozwiązania oczekuje w nowelizowanej ustawie o odnawialnych źródłach energii. W przeciwnym razie aktualne konsultacje publiczne dotyczące ceny referencyjnej są przysłowiową rozmową, proszę wybaczyć, ze ślepym o kolorach.

PREZES ZARZĄDU
UPEBI
Unia Producentów i Pracodawców
Przemysłu Biogazowego
ul. Solec 18 lok. U31, 00-410 Warszawa
NIP 5213636931 REGON 146290967

